

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **M. K.**, zast. Mgr. Petrem Vysoudilem, advokátem, se sídlem Matiční 730/3, Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 7. 2008, č. j. 38 Cad 26/2005 - 65,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupci žalobkyně Mgr. Petru Vysoudilovi, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 952 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 1. 7. 2005, č. j. 7347/2005/SOC/Zon/0003, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce v Ostravě ze dne 18. 4. 2005, č. j. 469/5/OTC/6, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o dávku státní sociální podpory sociální příspěvek ode dne 1. 1. 2005.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž namítala, že rozhodnutí se opírá o nepravdivé důkazy a je v rozporu se skutečností. Žalobkyně uvedla, že od 1. 4. 2004 provozuje vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, a vyčíslila skutečné příjmy za říjen, listopad a prosinec 2004. Konstatovala, že nepotkala obyčejnou prodavačku, která by brala výplatu 8400 Kč čistého, a zdůraznila, že fiktivní částka 8400 Kč, která jí byla započtena do příjmů, se nezapočítává pro výpočet důchodu, ani nemocenské. Žalobkyně doplnila, že z vymyšlené částky nemůže platit bydlení, zákon označila za diskriminační především pro malé soukromníky, a připomněla,

že neporušila pravidla udělená tímto státem. Žalobkyně požadovala provedení řádného výpočtu podle skutečného příjmu. Napadené rozhodnutí podle žalobkyně vycházelo z nesprávně zhodnoceného stavu věci, žalovaný nezjistil všechny právně významné skutečnosti, ačkoli je podle § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů, povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit podklady. Skutkový stav byl zjištěn v rozporu se zákonem a skutečností, žalovaný neposkytl žalobkyni možnost před vydáním rozhodnutí se seznámit se skutkovým stavem a vyjádřit se k němu. Žalobkyně navrhla, aby soud zrušil správní rozhodnutí obou stupňů a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 24. 7. 2008, č. j. 38 Cad 26/2005 - 65, žalobu zamítl, rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, a přiznal ustanovenému zástupci žalobkyně odměnu za zastupování. V odůvodnění soud uvedl, že žalobkyně je od 1. 4. 2004 u Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě přihlášena k účasti na důchodovém pojištění jako osoba vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost. Žalovaný proto vycházel z § 5 odst. 6 a 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění účinném v době vydání správních rozhodnutí, a ke skutečným příjmům žalobkyně připočítal částku 16 800 Kč, čímž podle soudu neporušil § 21 téhož zákona. Žalovaný správně zohlednil, že žalobkyně byla po celý měsíc říjen 2004 neschopna práce a pobírala nemocenské dávky, po celý měsíc tedy nevykonávala výdělečnou činnost, a proto za tento měsíc žalovaný do rozhodného příjmu nezapočítal částku 8400 Kč odpovídající průměrné měsíční mzdě v národním hospodářství. Soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatoval, že ustanovení § 5 odst. 6 a 7 zákona o státní sociální podpoře není diskriminační. Krajský soud nesouhlasil s námitkou žalobkyně, že vedlejší samostatná výdělečná činnost se v porovnání s hlavní rozlišuje u stanovení minimálního vyměřovacího základu na pojistné na důchodové a nemocenské pojištění, a podotkl, že použití předpisů upravujících vyměřovací základ na pojistné na sociální zabezpečení a nemocenské pojištění není pro stanovení rozhodného příjmu pro přiznání dávky státní sociální podpory možné. Soud shledal, že správní orgány neporušily ustanovení § 32 odst. 1 a 2 správního řádu, žalobkyně byla předvolána k ústnímu jednání a dopisem ze dne 15. 6. 2005, doručeným 18. 6. 2005, pozvána k seznámení s podklady pro rozhodnutí na den 29. 6. 2005. Žalobkyně telefonicky sdělila, že se nedostaví, a ze záznamu ze dne 29. 6. 2005 nevyplývá, že žádala o stanovení nového termínu. Krajský soud uzavřel, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu s právními předpisy, a proto žalobu zamítl jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nezákonnost rozhodnutí spatřovala v nesprávném právním posouzení otázky, jestli při zkoumání, zda sociální dávka za předmětné období stěžovatelce náleží, a při výpočtu výše jejího příjmu v předcházejícím čtvrtletí lze vycházet z fikce stanovené v § 5 odst. 7 písm. b) zákona o státní sociální podpoře. Stěžovatelka namítala, že toto ustanovení je v rozporu s ústavně zakotvenými základními lidskými právy, zejména se zákazem diskriminace z důvodu sociálního původu a majetku a s právem na zabezpečení v hmotné nouzi. Stěžovatelka v předcházejícím kalendářním roce neprováděla samostatnou výdělečnou činnost po celý rok a do příjmů se jí započítávaly nemocenské dávky, které pobírala od 3. 5. 2004 do 16. 5. 2004, od 19. 5. 2004 do 7. 7. 2004, od 24. 8. 2004 do 31. 8. 2004, od 1. 10. 2004 do 31. 10. 2004 a od 22. 11. 2004 do 7. 12. 2004. Od 1. 4. 2004 stěžovatelka sice byla přihlášena k výkonu vedlejší výdělečné činnosti, z této však v rozhodném období neměla žádný příjem, fakticky tuto činnost nevykonávala. Stěžovatelka dále namítala, že fiktivní příjem se jí nezapočítává do rozhodných příjmů pro výpočet důchodu. Navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a s obecným poukazem na ustálenou judikaturu Ústavního soudu uvedl, že k neodůvodněným rozdílům v právní úpravě mezi skupinou osob samostatně výdělečně činných a ostatními skupinami účastníků řízení o dávku státní sociální podpory nedošlo. Žalovaný dále odkázal na důvodovou zprávu k zákonu o státní sociální podpoře a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatelka se dovolává kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti podstatné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti.

Stěžovatelka dne 17. 1. 2005 podala žádost o sociální příplatek ode dne 1. 1. 2005. V dokladu o výši čtvrtletního příjmu za 4. čtvrtletí roku 2004 stěžovatelka uvedla, že pobírala peněžité dávky důchodového a nemocenského pojištění od České správy sociálního zabezpečení a v měsíci listopadu a prosinci 2004 vykonávala samostatnou výdělečnou činnost. Dcera stěžovatelky P. K., nar. X, jako společně posuzovaná osoba, v dokladu o výši čtvrtletního příjmu za 4. čtvrtletí roku 2004 uvedla, že v rámci plnění vyživovací povinnosti přijala 6000 Kč.

Úřad práce v Ostravě zjistil, že stěžovatelce byly ve 4. čtvrtletí roku 2004 vyplaceny peněžité dávky nemocenského pojištění od Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě v částce 2143 Kč a peněžité dávky důchodového pojištění od České správy sociálního zabezpečení v částce 10 584 Kč. Z potvrzení Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 18. 2. 2005 úřad práce zjistil, že stěžovatelka byla od 1. 4. 2004 vedena jako osoba samostatně výdělečně činná a ve 4. čtvrtletí roku 2004 byla v pracovní neschopnosti od 1. 10. 2004 do 31. 10. 2004 a od 22. 11. 2004 do 7. 12. 2004.

Rozhodnutím ze dne 18. 4. 2005, č. j. 469/5/OTC/6, Úřad práce v Ostravě zamítl žádost stěžovatelky o dávku státní sociální podpory sociální příplatek ode dne 1. 1. 2005. V odůvodnění uvedl, že příjem stěžovatelky činil 29 527 Kč a příjem P. K. 8352 Kč. Průměrný měsíční příjem rodiny za 4. čtvrtletí roku 2004 činil 12 626,33 Kč, přičemž životní minimum bylo 7380 Kč (2360 Kč částka na osobní potřeby stěžovatelky, 2490 Kč P. K. a 2530 Kč částka na domácnost). Doložený měsíční příjem tak převyšuje součin zákonného koeficientu 1,60 a částky životního minima rodiny, tj. 11 808 Kč, což nezakládá nárok na přiznání dávky.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka odvolání. Přípisem ze dne 15. 6. 2005 žalovaný stěžovatelce sdělil, že má možnost před vydáním rozhodnutí se vyjádřit k podkladům pro rozhodnutí, případně navrhnout doplnění, a to dne 29. 6. 2005. Stěžovatelka se dne 29. 6. 2005 telefonicky omluvila, že se na výzvu k seznámení s podklady pro rozhodnutí nedostaví.

Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 7. 2005, č. j. 7347/2005/SOC/Zon/0003, zamítl odvolání stěžovatelky a rozhodnutí úřadu práce potvrdil. V odůvodnění uvedl, že rozhodným

obdobím pro posouzení nároku bylo 4. čtvrtletí roku 2004. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka měla po celý měsíc říjen 2004 nárok na dávky nemocenského pojištění, nemohla zároveň vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, proto se do rozhodného příjmu započítává příjem z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti jen za měsíce listopad a prosinec 2004. Do příjmu stěžovatelky byly započítány dávky nemocenského pojištění 2143 Kč, dávky důchodového pojištění 10 584 Kč a dvojnásobek částky odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Průměrný měsíční příjem rodiny za 4. čtvrtletí roku 2004 činil 12 626,33 Kč a převyšoval částku 11 808 Kč (součin částky životního minima rodiny a zákonného koeficientu). Stěžovatelka tak nesplnila zákonem taxativně stanovenou podmínku a nárok na sociální příplatek jí nevznikl. Žalovaný nezjistil žádné závady v postupu úřadu práce, ani v napadeném rozhodnutí a odvolání neshledal důvodným, proto napadené rozhodnutí potvrdil.

Kasační stížnost není důvodná.

Podle § 20 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře *nárok na sociální příplatek má rodič [§ 7 odst. 2 písm. b) a d)] pečující alespoň o jedno nezaopatřené dítě, s výjimkou dítěte svěřeného do pěstounské péče nebo svěřeného do péče uvedené v § 43 odst. 2, včetně nezaopatřené dítěte, které má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte po dosažení zletilosti dítěte (§ 38), dítěte, jemuž nenáleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, který je stejný nebo vyšší než uvedený příspěvek (§ 40), nebo nezaopatřené dítěte svěřeného do péče uvedené v § 43 odst. 3 anebo nezaopatřené dítěte, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, jestliže rozhodný příjem v rodině je nižší než součin částky životního minima rodiny, popřípadě zvýšeného podle § 22 odst. 1 a 2 a koeficientu 1,60. Je-li současně splněno více podmínek uvedených v § 22 odst. 1 a 2, stanoví se, jde-li o nárok na sociální příplatek, životní minimum s přihlédnutím k té skutečnosti, která umožňuje použití nejvyššího koeficientu uvedeného v § 22.*

Podle § 7 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře *za rodinu se pro účely tohoto zákona považuje, není-li dále stanoveno jinak, oprávněná osoba a společně s ní posuzované osoby, a není-li těchto osob, považuje se za rodinu sama oprávněná osoba.* Podle odst. 2 písm. b) téhož ustanovení společně posuzovanými osobami jsou, není-li dále stanoveno jinak, nezaopatřené děti (§ 11) a rodiče těchto dětí.

Pro účely posouzení nároku na sociální příplatek bylo proto třeba zkoumat příjmy stěžovatelky a její nezaopatřené dcery P. K.

Podle § 5 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře *za příjem se pro účely stanovení rozhodného příjmu považují*

- písm. a) bod 2. *z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny, tyto příjmy: příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti uvedené v § 7 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů, a jde-li o uvedené příjmy podléhající dani z příjmů stanovené paušální částkou, předpokládaný příjem, nejméně však částka stanovená v odstavci 7; pokud podnikání nebo jinou výdělečnou činnost vykonávalo nezaopatřené dítě v měsících červenci a srpnu, nepovažuje se za příjem částka ve výši a za podmínek stanovených v odstavci 8,*
- písm. b) bod 1. *z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jsou osvobozeny od této daně, příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. e), ch), z) a z) zákona o daních z příjmů (sem patří i příjmy v rámci plnění vyživovací povinnosti - pozn. soudu),*
- písm. c) *dávky nemocenského pojištění (péče) a důchodového pojištění,*
- písm. g) *přídavek na dítě pro nárok na sociální příplatek a příspěvek na bydlení.*

Podle § 5 odst. 7 zákona o státní sociální podpoře *za příjem uvedený v odstavci 1 písm. a) bodu 2 se považuje pro účely tohoto zákona měsíčně nejméně částka odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok,*

a) za který se zjišťuje rozhodný příjem, je-li rozhodným obdobím kalendářní rok,

b) předcházející období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, na které se sociální příspěvek a příspěvek na bydlení přiznává; to platí i přiznávají-li se v rámci tohoto období na dobu kratší (§ 51 odst. 2).

Částku uvedenou v předchozí větě vyblašuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělením podle průměrné mzdy v národním hospodářství vyblášené Českým statistickým úřadem s tím, že tuto částku zaokrouhluje na celé stokoruny dolů.

Podle sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí č. 311/2004 Sb. je částkou odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok 2003 částka 8400 Kč.

Rozhodný příjem stěžovatelky, kterým byly pro určení nároku na sociální příspěvek její příjmy za 4. čtvrtletí roku 2004, tak tvořily dávky nemocenského pojištění ve výši 2143 Kč, dávky důchodového pojištění ve výši 10 584 Kč a částka 8400 Kč za každý měsíc, po který stěžovatelka vykonávala samostatnou výdělečnou činnost. Podle potvrzení Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 18. 2. 2005 byla stěžovatelka vedena v evidenci jako osoba samostatně výdělečně činná v době od 1. 4. 2004 dosud, tedy i v měsících říjnu, listopadu a prosinci 2004. Po celý měsíc říjen 2004 měla stěžovatelka nárok na dávky nemocenského pojištění, jehož podmínkou je podle § 145d odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, skutečnost, že nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost. Správní orgány proto správně vycházely z toho, že do příjmů stěžovatelky musí být započten dvojnásobek částky 8400 Kč, tedy částka 16 800 Kč odpovídající minimálnímu příjmu ze samostatné výdělečné činnosti vykonávané stěžovatelkou v listopadu a prosinci 2004. Celkový příjem stěžovatelky v rozhodném období činil 29 527 Kč.

Do rozhodného příjmu P. K. správní orgány zahrnuly vyplacené přídatky na dítě ve výši 2532 Kč a příjem v rámci plnění vyživovací povinnosti ve výši 6000 Kč.

Podle § 3 odst. 1 zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění pozdějších předpisů, *za životní minimum občana nebo občanů, jejichž příjmy se posuzují podle § 4 společně, se považuje úbrn částek stanovených tímto zákonem k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a k zajištění nezbytných nákladů na domácnost.*

Podle odst. 2 téhož ustanovení *za částku potřebnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb občana se považuje*

d) 2 490 Kč, jde-li o nezaopatřené dítě od 15 do 26 let věku,

e) 2 360 Kč u ostatních občanů.

Podle odst. 3 písm. b) téhož ustanovení *za částku potřebnou k zajištění nezbytných nákladů na domácnost se považuje 2 530 Kč, žijí-li v domácnosti 2 osoby.*

Životní minimum rodiny pro účely sociálního příplatku činilo 7380 Kč (částka na osobní potřeby stěžovatelky 2360 Kč, na osobní potřeby P. K. 2490 Kč a částka potřebná k zajištění nezbytných nákladů na dvoučlennou domácnost 2530 Kč). Podle citovaného § 20 odst. 1 zákona

o státní sociální podpoře by stěžovatelce nárok na sociální příplatek vznikl, pokud by rozhodný příjem rodiny nedosahoval částky 11 808 Kč (součin částky 7380 Kč a koeficientu 1,60). Příjmy rodiny za 4. čtvrtletí roku 2004 však činily 37 879 Kč, tj. v průměru 12 626,33 Kč měsíčně. Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že stěžovatelce nárok na sociální příplatek pro období od 1. 1. 2005 nevznikl.

K námitkám stěžovatelky směřujícím proti započítání fiktivního příjmu ve výši 50 % průměrné měsíční mzdy, Nejvyšší správní soud předesílá, že rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je záležitostí sociální politiky státu, tedy prioritně moci zákonodárny, nikoliv moci soudní. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky státní sociální podpory.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *jestliže zákonodárce pro posouzení nároku na dávku státní sociální podpory upravil v § 5 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, pro osoby samostatně výdělečně činné fikci dosaženého příjmu, neporušil tím čl. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod. Rozdílná úprava sledování příjmu takových osob a ostatních skupin žadatelů o dávku je odůvodněna charakterem jejich výdělečné činnosti a je založena na objektivních a rozumných důvodech* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 5 A 74/2000 - 37, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 233/2004, www.nssoud.cz).

V odůvodnění citovaného judikátu Nejvyšší správní soud zdůraznil, že již v důvodové zprávě k zákonu o státní sociální podpoře je uvedeno, že nová koncepce dávek státní sociální podpory předpokládá, že rodiny a občané si budou zabezpečovat co nejširší okruh potřeb vlastními silami, tj. především pracovním příjmem a z něho odvozenými dávkami. Stát svou podporou a pomocí bude zasahovat pouze tam, kde ze subjektivních nebo objektivních důvodů nestačí občan nebo rodina zabezpečit své potřeby vlastními silami na společensky přijatelné úrovni, a tam, kde má stát zájem člověka a rodinu stimulovat, podpořit popř. chránit. K § 5 zákona o státní sociální podpoře pak důvodová zpráva výslovně uvádí, že u osob samostatně výdělečně činných je nutné stanovení rozhodného příjmu odchylným způsobem, a to pro častou značnou nepravdivost příjmů těchto osob.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku dovedl, že u osob samostatně výdělečně činných je společensky žádoucí pouze takové podnikání, z něhož plynou příjmy k zabezpečení občana a jeho rodiny. Pro případ nedosažení těchto příjmů je stanovena fikce uvedená v § 5 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře (*ve znění účinném v době rozhodování správních orgánů v projednávané věci odst. 7 zákona - pozň. soudu*). U osob v zaměstnaneckém poměru je požadavek odpovídajícího příjmu řešen zakotvením ustanovení o minimální mzdě. Vzhledem k charakteru samostatně výdělečně činnosti však obdobná úprava u osob samostatně výdělečně činných není možná. Uvedená právní úprava podle názoru Nejvyššího správního soudu neporušuje čl. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod, neboť je založena na objektivních a rozumných důvodech objasněných stručně zákonodárcem přímo v důvodové zprávě k zákonu.

Započítání fiktivního příjmu namísto nižšího skutečného příjmu Nejvyšší správní soud nepovažuje za diskriminační. Jedná se výraz sociální politiky státu, který nechtěl sociálními dávkami podporovat osoby, jež si zvolily předmět podnikání a rozsah výkonu činnosti tak, že sebe a svou rodinu nedokázaly zabezpečit. Stát tedy v rámci sociální politiky odmítl dotovat ztrátové či nedostatečně ziskové podnikání těchto osob, což je objektivní a rozumný důvod

pro odlišení pravidel určování rozhodného příjmu osob samostatně výdělečně činných od osob v pracovním či služebním poměru.

Stanovené kritérium průměrné mzdy v národním hospodářství Nejvyšší správní soud rovněž nepovažuje za diskriminační, neboť toto pravidlo se vztahuje na všechny osoby samostatně výdělečně činné. Argument, že o dávky žádají osoby s nižšími příjmy, které fiktivní příjem takto stanovený značně poškozuje, Nejvyšší správní soud shledal lichým, neboť dané kritérium opět platí pro všechny stejně, nárok na tyto dávky vznikne pouze osobám s nízkými příjmy a stanovení tohoto pravidla je otázkou sociální politiky státu, na jehož vůli bylo i to, že ze shora uvedených důvodů tzv. fiktivní příjem nekoncepoval jako vyvrátitelnou domněnku.

Pokud zákonodárce při stanovení podmínek nároku na státní sociální podporu nerozlišil hlavní a vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, jedná se opět o záležitost jeho sociální politiky, explicitně vyjádřené v zákoně, jímž jsou soudy při rozhodování vázány.

Nejvyšší správní soud podotýká, že rozsah výkonu této činnosti byl věcí volby stěžovatelky a tato skutečnost nemá žádný vliv na výši zákonem stanoveného minimálního příjmu ze samostatné výdělečné činnosti. Podle názoru Nejvyššího správního soudu není relevantní rozsah výkonu podnikatelské činnosti stěžovatelky, ani skutečně dosažené příjmy. Správní orgány i krajský soud tento závěr ve svých rozhodnutích implicitně vyjádřily a nepochybily, když se těmito otázkami blíže nezabývaly.

Soud dále poukazuje na skutečnost, že správní orgány řádně zohlednily i pracovní neschopnost stěžovatelky, která trvala mimo jiné po celý měsíc říjen 2004, a v tomto měsíci ji nepovažovaly za osobu vykonávající samostatnou výdělečnou činnost. Zákonem stanovený minimální příjem z výdělečné činnosti byl proto stěžovatelce započten pouze za dva měsíce, v nichž jí nevznikl nárok na dávky nemocenského pojištění za celý kalendářní měsíc.

Zákon o státní sociální podpoře správním orgánům ukládá do příjmů žadatele o dávku zahrnout jak dávky nemocenského pojištění, tak tzv. fiktivní příjem z podnikání, proto ani tento postup správních orgánů neshledal Nejvyšší správní soud nezákonným.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze příslušná ustanovení zákona o státní sociální podpoře ani jejich dopad na případ stěžovatelky hodnotit jako protiústavní, neboť právo na hmotné zabezpečení, upravené v čl. 26 odst. 3 a čl. 30 Listiny základních práv a svobod, je limitováno zákonem stanovenými podmínkami.

Podle čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod *každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon.*

Podle čl. 30 Listiny základních práv a svobod *(1) Občané mají právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele. (2) Každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. (3) Podrobnosti stanoví zákon.*

Je tedy na zákonodárci, aby stanovil podmínky, při jejichž splnění bude stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťovat osoby, které nemohou získávat prostředky pro své životní potřeby prací, a upravil podrobnosti týkající se práva na hmotné zabezpečení a pomoc v hmotné nouzi.

Konkrétně v případě stěžovatelky lze doplnit, že ji stát neponechal bez prostředků, neboť jí vyplácel dávky důchodového a nemocenského pojištění, její dcera pak dostávala přídavek na dítě. Stát nemůže nést odpovědnost za podnikatelské riziko, které na sebe stěžovatelka vzala, když se rozhodla provozovat samostatnou výdělečnou činnost, a prostřednictvím státní sociální podpory jí dorovnávat nízké příjmy z podnikání.

Nejvyšší správní soud nezjistil namítanou nezákonnost napadeného rozsudku, kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatelky proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 7. 2008, č. j. 38 Cad 26/2005 - 65, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšnému žalovanému v tomto stádiu řízení žádné náklady nad rámec plnění běžných povinností nevznikly a stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odměna Mgr. Petru Vysoudilovi, advokátu, jenž byl ustanoven zástupcem stěžovatelky usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2008, č. j. 38 Cad 26/2005 - 54, byla stanovena za jeden úkon právní služby ve výši 500 Kč podle § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (písemné podání soudu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) této vyhlášky) a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý úkon. Zástupce stěžovatelky je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměna zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 19 % z částky 800 Kč, tj. 152 Kč. Ustanovenému advokátu nenáleží odměna za první poradou s klientkou včetně přípravy a převzetí zastoupení (kterou ostatně ani nepožadoval), neboť zastoupení stěžovatelky převzal v řízení o žalobě a odměnu za tento úkon již inkasoval. Zástupci stěžovatelky bude vyplacena částka ve výši 952 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. března 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu